

«ایران» در گفت‌وگو با کارشناسان، چرایی افزایش باغ‌وحش‌های خصوصی و خانگی را بررسی کرد

به خاطر یک مشت ریال

نیلوفر منصورى خبرنگار

جریمه‌های سنگین شده‌اند و مسائل

دیگر، هزینه‌ای جز حق‌الکشف ناچیز دریافت نمی‌کنند. به همین جهت در

این کنشگر محیط زیست

درخصوص نبود مقررات سنگین در موضوع قاچاق و شکار حیات وحش می‌گوید: داستان حیات وحش و محیط زیست برای مسئولان محلی از اعراب ندارد و محیط زیست را چرخ پنجم گاری می‌بینند که نشان دهنده این است که محیط زیست اولویت نیست. نمونه آن تخلفاتی است که درباغ وحش‌های باراجین یا و اراده‌ای برای بازگرداندن حیوان قاچاق شده به مبدأ وجود ندارد.

■ **پارک وحش یا باغ وحش؟**

یک جراح دامپزشک نیز که مخالف نگهداری غیرمتعارف

حیوانات حیات وحش در منزل یا ویلای شخصی است؛ به «ایران» می‌گوید: حیوانات وحشی باید در طبیعت زندگی کنند و بهترین مکان برای آنها پارک‌های وحش است نه باغ وحش.

به گفته هومن ملوک‌پور، امروزه در اکثر مناطق دنیا، دیگر باغ وحش تأسیس نمی‌شود بلکه پارک وحش ایجاد می‌کنند و اگر انسان‌ها دوست

دارند حیوانات را تماشا کنند به پارک‌ها می‌روند و از داخل قفس و خودروی حفاظ‌دار حیوانات را تماشا می‌کنند.

این دامپزشک از سوی دیگر با اشاره به اینکه برخی افراد از حیوانات وحشی (اگزوتیک) به عنوان حیوان خانگی نگهداری می‌کنند و بعد از مدتی دچار مشکلات عدیده می‌شوند می‌گوید: بسیار کار اشتباهی

است زیرا زیستگاه حیوانات وحشی در اکوسیستم و زیستگاه طبیعی خود است. متأسفانه در کشور درخصوص حیوانات خانگی با قوانین مشکل داریم چه رسد به حیوانات اگزوتیک و وحشی. در برخی کشورهای اروپایی یا آمریکایی نیز برای نگهداری از حیوانات در معرض خطر انقراض یا حیواناتی که برای انسان از نظر بیماری یا آسیب فیزیکی خطری داشته باشند قوانین سخت و سختی وجود دارد.

ملوک‌پور به خلأ قانونی در زمینه نگهداری و حمل و نقل حیوانات

خانگی می‌گوید: توصیه من به مسئولان این است که قانون مدونی برای نگهداری و حمل‌ونقل حیوانات خانگی تدوین کنند. اینکه حق نگهداری از چه حیواناتی را داریم و چه نوع حیواناتی را نداریم. متأسفانه هر ارگانی ساز خودش را می‌زند و نظرات خاص خود را دارد و اعمال می‌کند. از دامپزشکی، محیط زیست، مجلس و دولت همگی خود را محق تهران وضع و طراحی شده به‌گونه‌ای که ضمانت اجرایی داشته باشند.

او دلیل بی‌تفاوتی محیط زیست

به پدیده باغ‌وحش‌های خصوصی را با این مثال ادامه می‌دهد: به عنوان مثال جریمه زنده‌گیری یا شکار یوزپلنگ ۲۵۰ میلیون تومان است که در صورت کشف به خزانه کل کشور واریز می‌شود. در حالی که محیط زیست در این زمینه، محیطبان‌هایش آزار دیده و شهید، درگیر دادسرا و

حکایت تلخ زندگی حیوانات از حیات وحش به باغ‌های وحش، ماجرای جدیدی نیست. از آزادی به اسارت، از طبیعت و اکوسیستم به باغ‌های وحش خصوصی، از خوی وحشی و درندگی به خوی مهربانی و حقارت و در یک کلام از زندگی به تاکسیدرمی.

هرچند حیات وحش کشور حال و روز خوشی ندارد اما باغ وحش‌های بسیاری امروزه پررونق‌تر از قبل تبدیل به حیاط خلوت افراد مرفهی شده که برای سرگرمی خود و اطرافیان شان دست به ایجاد باغ وحش‌های خانگی و خصوصی زده اند؛ مثل باغ وحش خمینی شهر، باغ وحش بوشهر یا مثل همه باغ‌وحش‌های خصوصی که در داخل شهرها یا اطراف آن از دیده‌ها پنهان است تا زمانی که حیوانی راه مفری پیدا کند برای خلاصی.

بسیاری از کارشناسان و فعالان حقوق حیوانات معتقدند عمده صاحبان این باغ وحش‌ها افراد متمولی هستند که میل به تفاخر و حس قدرت‌نمایی در آنها بیشتر از حس انسان‌دوستی است، افرادی که عمدتاً با اتصال به افراد ذی‌نفوذ و کسب ثروت به مرز جنون آمیزی از فقر فروشی رسیده‌اند.

■ **رتبه‌بندی مصائب محیط زیست**

گسترش روزافزون باغ وحش‌های خانگی و خصوصی موضوعی است که بسیاری از کارشناسان و فعالان حقوق حیوانات به آن انتقاد دارند؛ اما یک کنشگر محیط زیست معتقد است که این موضوع در مقابل دیگر مصائب محیط زیست موضوع جدی و حادی برای محیط زیست محسوب نمی‌شود.

به اعتقاد عبدالرضا باقری، مسأله اصلی محیط زیست نبود قانون و یا عدم اجرای صحیح قانون است. او می‌گوید که سال‌ها پیگیر مسأله قاچاق حیوانات حیات وحش بوده و با اطمینان می‌گوید که متولی اصلی مقابله با قاچاق حیات وحش، سازمان محیط زیست نیست. متولی آن ستاد مبارزه با قاچاق کالا است. این ستاد تأسیس شده برای مبارزه با قاچاق؛ قاچاق همه چیز اما در بخش قاچاق حیات وحش مسئولیت صرفاً بر عهده محیط زیست گذاشته شده است.

■ **تدوین قانون مدون**

باقری در گفت‌وگو با «ایران» راهکار جلوگیری از قاچاق حیات وحش وحل این مسأله را نیازمند سازوکاری می‌داند که توسط سازمان محیط زیست، ستاد مبارزه با مواد مخدر و قاچاق کالا و احياناً شهرداری‌های بزرگ مثل شهرداری تهران وضع و طراحی شود به‌گونه‌ای که ضمانت اجرایی داشته باشند.

او دلیل بی‌تفاوتی محیط زیست به پدیده باغ‌وحش‌های خصوصی را با این مثال ادامه می‌دهد: به عنوان مثال جریمه زنده‌گیری یا شکار یوزپلنگ ۲۵۰ میلیون تومان است که در صورت کشف به خزانه کل کشور واریز می‌شود. در حالی که محیط زیست در این زمینه، محیطبان‌هایش آزار دیده و شهید، درگیر دادسرا و

■ **شنبه ۲۵ تیر ۱۴۰۱**
 ■ **سال بیست و هشتم**
 ■ **شماره ۷۹۵۷**

میانکاله در آتش تصمیمات غیرکارشناسانه خاکستر می‌شود

ممنوعیت ناگهانی ورود بازدیدکنندگان و بومیان و ذینفعان به پناهگاه حیات وحش میانکاله تصمیمی عجولانه و بدون مطالعه بود که در معیشت و اقتصاد خانوارهای بومی منطقه که برای قرن‌ها همواره به این شبه جزیره تردد داشته و در ازای بهره‌مندی و ارتزاق از سفره رنگین طبیعت از آن نیز محافظت می‌کرده‌اند، نقش مخربی خواهد داشت.

اینکه مسئولان مربوطه بازگشایی آن را موکول به ایجاد زیرساخت‌های لازم کرده‌اند این سؤال را به ذهن متبادر می‌کند که آیا ایجاد زیرساخت‌ها در کنار حضور شده مردم قابل حصول نبود و آیا به فرض وجود فاکتوری مثبت در بحث ممنوعیت تردد، منافع حاصله تبعات آن را توجیه خواهد کرد؟

آیا هزینه کوتاهی مسئولان در بحث تأمین بودجه برای محصور کردن ضلع جنوبی که به علت خشک شدن تالاب بدون کنترل رها شده است یا عدم توانایی مسئولان مربوطه در بحث حل مشکل پسماند و تجمع زباله را بومیان و اهالی و بازدیدکنندگان از طریق عدم ورود به پناهگاه باید بپردازند؟!

چند صباحی بیش نبود که همزمان با تغییر مدیریت پناهگاه میانکاله با تدبیر و تعامل مدیریت جدید نحوه تردد اهالی و گردشگران به این پناهگاه نیز تغییر یافته و ممنوعیت تردد و به‌دنبال آن تعارض منافع ذینفعان به‌عنوان جامعه محلی با مدیریت پناهگاه رفع شده و تعاملی زیبا بین آنها برقرار بود. متأسفانه در این بحبوحه گزارش‌های خلاف واقع و پررنگ کردن اتفاقات انگشت‌شماری که بهر تقدیر درصدی از آن در هر جامعه انسانی به‌طور طبیعی رخ خواهد داد موجب صدور دستور ممنوعیت توسط مراجع ذیصلاح شده و کام شیرین بومیان و اهالی و ذینفعان شبه جزیره میانکاله که به تازگی از بازگشایی در ورودی این پناهگاه خرسند و مشعوف شده بودند به سادگی تلخ گشت.

از دگرسو بدنه نحیف نهمین ذخیره‌گاه بیوسفر جهان از تعدد مراکز تصمیم‌گیری در عذاب است و رنج می‌برد. آیا زمان آن فرا نرسیده که این ذخیره‌گاه ارزشمند و برند ملی و جهانی با مدیریت واحد اداره شود؟!

ایسنا- علی سالاروند، مدیرکل حفاظت محیط زیست لرستان از مشاهده و ثبت یک خاریشت گوش بلند در مله کوه رومشکان خبر داد و گفت: «برای نخستین بار یک خاریشت گوش بلند در مله کوه رومشکان توسط آقای وحید امرایی از همیاران و فعالان محیط‌زیست در حوزه حیات‌وحش مشاهده و ثبت شد.» این گونه جانوری در ایران تاکنون در استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان، خراسان، گلستان، تهران، اصفهان، خوزستان و کرمانشاه مشاهده شده که با مشاهده آن در لرستان می‌توان این استان را نیز به‌عنوان یکی از زیستگاه‌های این گونه ارزشمند به شمار آورد.

مهر- علی اصغر شالیابفان، معاون گردشگری وزیر میراث فرهنگی و گردشگری با تأکید بر لزوم حمایت از گردشگری آبی آبادان و خرمشهر از پیگیری برای تسهیل و رونق فعالیت‌های مرتبط در این منطقه خبر داد.

ایسنا- علی سلاجقه، درخصوص انتقادات برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی به عملکرد ستاد احیای دریاچه ارومیه اظهار کرد: هنوز در ستاد احیای دریاچه ارومیه همان تیم قبلی هستند و مدیریت ستاد به سازمان محیط‌زیست واگذار نشده و همان افرادی هستند که از قبل کار را ادامه می‌دهند. ما مکلف هستیم به‌عنوان دستگاه حاکمیتی کار خودمان را انجام دهیم، نماینده ما طبق روال در جلسات شرکت می‌کند.

او در پایان می‌گوید: در ۵ سال اخیر با وجود تخلفات عدیده‌ای که باغ وحش‌ها داشتند حتی با یک باغ وحش به صورت قانونی برخورد نشده است. در ایران حدود ۷۳ باغ پرندگان و باغ وحش رسمی داریم. بسیاری از کارشناسان و فعالان حقوق حیوانات، عمده صاحبان این باغ وحش‌ها را افراد متمولی می‌دانند که میل به تفاخر و حس قدرت‌نمایی در آنها بیشتر از حس انسان‌دوستی است، افرادی که عمدتاً با اتصال به قدرت و ثروت به مرز جنون آمیزی از فقر فروشی رسیده‌اند.

ایسنا- شیرزاد نجفی مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری لرستان با بیان اینکه هر هکتار جنگل در سال هزار مترمکعب آب تولید می‌کند و جنگل‌های لرستان از این قضیه مستثنا نبوده و سالانه یک میلیارد و ۲۰۰ هزار مترمکعب آب را تولید و ذخیره می‌کنند، خاطر نشان کرد: جنگل‌های لرستان معادل ۶ برابر سدهای موجود در استان، آب ذخیره کرده و علاوه‌بر آن سالانه بیش از ۸۰ میلیون تن گردوغبار را جذب می‌کنند.

ایرنا- حسن اکبری، معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: پیش‌نویس قانون «حفاظت و بهره‌برداری پایدار از حیات‌وحش» را به دولت و مجلس شورای اسلامی ارسال کردیم که در صورت تصویب، تخریب‌کنندگان محیط‌زیست باید پاسخگو باشند یا درصدد جبران تخریب برآیند.

ایسنا- احمد وحیدی، وزیر کشور با اشاره به معضلات ورود فاضلاب به رودخانه «فره سو» کرمانشاه، بر لزوم جدیت رفع این مشکل از سوی مسئولان استان تأکید کرد.

مهر- فریدون فعالی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان کرمان تصریح کرد: زمینی برای اجرای موزه در شهر کرمان در نظر گرفته شده بود که متأسفانه بدون هماهنگی با این اداره‌کل این زمین به دستگاه دولتی دیگر واگذار شد.

که در کنار آموزش مربی‌ها، افرادی هستند که مکمل‌های غذایی برای حیوانات می‌فروشند، دامپزشکانی هم هستند که در محل به ویزیت حیوانات می‌روند و... در همه این موارد هزینه‌های زیادی پرداخت می‌شود. برای همه این افراد چه در صحنه و چه در پشت صحنه، حیوانات درآمدزا هستند.

به گفته وی، مرحله هفتم و پایانی مرگ حیوان است که به علت بیماری یا کھولت سن حیوان تلف شده و گاهی نیز فرد مالک حیوان را یوتانایز می‌کند.

در این مرحله حیوان تاکسیدرمی شده و تاکسیدرمی حیوانی مانند شیر بسته به کیفیت کار تا ۲۰۰ میلیون تومان قیمت دارد که بعد از تاکسیدرمی، به مشتریان خاص یا همان عکاسان که در گام اول وجود داشتند فروخته می‌شوند. این چرخه یک سیکل بسته است که دوباره بعد از مرحله هفت وارد مرحله یک می‌شود. چرخه‌ای بی‌پایان و پول‌زا.

آیا گردانندگان این چرخه یک مافیای تشکیل می‌دهند؟ کشمیری می‌گوید:برخی قوانین توری نوشته شده که منافع عده‌ای حفظ شود نه منافع حیوانات یا محیط زیست و بیشتر منافع صاحبان باغ وحش‌ها حفظ می‌شود.

او در پایان می‌گوید: در ۵ سال اخیر با وجود تخلفات عدیده‌ای که باغ وحش‌ها داشتند حتی با یک باغ وحش به صورت قانونی برخورد

نشده است. در ایران حدود ۷۳ باغ پرندگان و باغ وحش رسمی داریم. بسیاری از کارشناسان و فعالان حقوق حیوانات، عمده صاحبان این باغ وحش‌ها را افراد متمولی می‌دانند که میل به تفاخر و حس قدرت‌نمایی در آنها بیشتر از حس انسان‌دوستی است، افرادی که عمدتاً با اتصال به قدرت و ثروت به مرز جنون آمیزی از فقر فروشی رسیده‌اند.

گام پنجم که کشمیری به آن اشاره می‌کند استفاده مربی برای آموزش

حیوان خریداری شده است. یعنی شخص حیوان را خریداری کرده، اما رفتار با آن را نمی‌دانند بنابراین برای رفع این نیاز به راهنمایی و آموزش احتیاج دارد، در این مرحله افرادی هستند که خود را مربی حیات وحش معرفی کرده و با دریافت پول کار آموزش را به عهده می‌گیرند.

او ادامه می‌دهد: نگهداری و مراقبت از حیوان مرحله ششم است

آنها وجود دارد، منفعت مادی دارد. او قدم نخست و شروع کار را در عکاسی یا آتلیه حیات وحش می‌داند: در یک عکاسی، تاکسیدرمی یک حیوان وجود دارد که در کنار آن یا با پوشیدن پوست حیوانی مانند پلنگ، مراجعین عکسی متفاوت می‌گیرند. این مرحله برای افرادی است که تاکسیدرمی یا هدمانت و آتلیه حیات وحش دارند، درآمدزاست. مرحله دوم تماشای مگره‌گیری یا حیوانات در باغ وحش‌ها است. باغ وحش‌های صفاداشت، باراجین، شیراز و بایلسر، نمونه‌های کاملی برای مرحله سوم هستند که تماشایچان علاقه‌مند را به باغ وحش دعوت کند و با لمس و بغل کردن حیوان پول خوبی نصیب صاحبان باغ وحش کند.

کشمیری در ادامه تأکید می‌کند که اکنون این فرد کاملاً آماده شده که در کنار حیوانات زندگی متفاوت و خاص خود را تجربه کند و به دنبال فخر فروختن باشد: مرحله چهارم خرید حیوانات است: در تمام این مراحل افرادی هستند که نفع مادی می‌برند. فروش حیوان هم یکی از این مراحل است که به عنوان مثال هر نوزاد ببر بسته به شرایط تا قیمت ۲۰۰ میلیون تومان هم فروخته می‌شود. یعنی اگر یک فرد سه قلابه ببر نگهداری کند، دست کم ۶۰۰ میلیون تومان پول پرداخت کرده است و این همان چرخه پولساز است که از آن نام می‌بریم.

حالت دوم از نظر او رها کردن حیوانات غیربومی در طبیعت است:

این موضوع بشدت به طبیعت و محیط زیست آسیب وارد می‌کند. شخصی که نوزاد میمون یا راکون را در خانه نگهداری می‌کند، این حیوان می‌شود و مالک حیوان برای رهایی از آن و دوری از بیماری مشترک، معمولاً اشتباه دیگری را مرتکب شده و حیوان را در جنگل یا سایر زیستگاه‌ها رها می‌کند. اتفاقی که در جنگل‌های شمال بارها افتاده است.

■ **زندگی تا تاکسیدرمی**

این فعال حقوق حیوانات چرخه‌ای که افراد را به سمت خرید حیوانات وحشی و راه‌اندازی مجموعه‌های خصوصی سوق می‌دهد را در هفت گام یک فرایند توصیف می‌کند: در تمام این هفت مرحله برای افرادی که پشت صحنه هستند و بازیگردان‌های واقعی که هرگز دیده نمی‌شوند و فقط ردپای

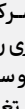
حالی‌که واقعیت ماجرا علاقه فرد به نگهداری از ببر و این گونه خاص بود. در مورد باغ وحش خصوصی که در خمینی شهر کشف شد نیز اگر مالک خصوصی و خانگی نیست: زمانی متوجه این موضوع می‌شویم که در قائم‌شهر یک پلنگ وسط شهر دیده می‌شود و آن زمان است که این زخم کهنه سر باز می‌کند. یا وقتی که نماینده دادستان در پرونده محاکمه حسن رعیت به باغ وحش خصوصی ایشان اشاره می‌کند. بنابراین اینها مواردی است که فاش می‌شود و اگر رسانه‌ای نشود هیچ‌کس به اهمیت آن پی نمی‌برد و کماکان زیر پوست شهر به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

اما مسأله اصلی از دید این فعال حقوق حیوانات، چیزی دیگری است: مسأله اصلی آنجاست که سیاست‌ها به گونه‌ای است که مشوق ایجاد باغ وحش خصوصی و به گونه‌ای است که افراد به این سمت سوق داده می‌شوند.

علی کشمیری، به نمونه‌های بسیاری اشاره می‌کند؛ نمونه‌هایی که منشا و سرچشمه آنها چیزی جز قاچاق و وجود باغ وحش‌های خصوصی و خانگی نیست: زمانی متوجه این موضوع می‌شویم که در قائم‌شهر یک پلنگ وسط شهر دیده می‌شود و آن زمان است که این زخم کهنه سر باز می‌کند. یا وقتی که نماینده دادستان در پرونده محاکمه حسن رعیت به باغ وحش خصوصی ایشان اشاره می‌کند. بنابراین اینها مواردی است که فاش می‌شود و اگر رسانه‌ای نشود هیچ‌کس به اهمیت آن پی نمی‌برد و کماکان زیر پوست شهر به فعالیت خود ادامه می‌دهند. اما مسأله اصلی از دید این فعال حقوق حیوانات، چیزی دیگری است: مسأله اصلی آنجاست که سیاست‌ها به گونه‌ای است که مشوق ایجاد باغ وحش خصوصی و به گونه‌ای است که افراد به این سمت سوق داده می‌شوند.

■ **طرح تکثیر پستانداران وحشی**

در پرتال سازمان محیط زیست، دستورالعملی وجود دارد به نام «طرح تکثیر پستانداران وحشی در اسارت مصوب ۱۳۹۱». در این دستورالعمل به حداقل‌ها اشاره شده است و کسی که شرایط آن را داشته باشد می‌تواند وارد این عرصه شده و متقاضی احداث باغ وحش خصوصی باشد. نامش را گذاشته‌اند «پرورش پستانداران در اسارت»؛ اما کشمیری اعتقاد دارد در حقیقت همان «باغ وحش خصوصی» است. این کارشناس با بیان این مطلب به ماجرای نگهداری از ببر در بوشهر اشاره می‌کند. در بوشهر یک نفر تمایل داشت که از ببر نگهداری کند، مجوز باغ وحش خانگی گرفت. در پی این ماجرا مدیرکل محیط زیست بوشهر در رسانه‌ها اعلام کرد که این شخص با هدف پرورش و صادرات ببر به این فعالیت پرداخته است، در

نما

آهوان جزیره خارک پس از قطع حمایت شرکت نفت فلات قاره در تأمین علوفه به پسماند خواری روی آورده‌اند. به گفته فعالان جزیره این حیوانات در دو سال گذشته سایت پسماند را چراگاه تصور کرده و برای تغذیه به آنجا پناه می‌برند. تعداد این گونه در حال افزایش است و سالانه تعداد زیادی از این گونه حیوانی بر اثر تصادفات جاده‌ای و مسمومیت غذایی تلف می‌شوند. از سویی دیگران خشکسالی‌های اخیر و کمبود مراتع سبب شده تغذیه آهوهای جزیره با مشکل روبه‌رو شوند.